

Η Ελλάδα πρέπει να ενισχύσει έμπρακτα τις συμφωνίες για το περιβάλλον

(συνέντευξη του Έλληνα αντιπροέδρου του γραφείου του ΟΗΕ για το περιβάλλον, στη Γενεύη,
κ. Γ. Κίννα, στο συνεργάτη μας δημοσιογράφο κ. Γ. Τσαπόγα)

Η Ελλάδα υπολείπεται από το να παρακολουθεί, τις συμφωνίες για το περιβάλλον, να εφαρμόζει όσα την αφορούν και να οργανώνει τις σχετικές δραστηριότητες με σύγχρονο πνεύμα. Αυτό προκύπτει και από τη συνέντευξη που πήρε στη Γενεύη, ο συνεργάτης, δημοσιογράφος Γιώργος Κ. Τσαπόγας, από τον κ. Γιάννη Κίννα, σύμβουλο του Υπουργείου Εξωτερικών στην εκεί μόνιμη ελληνική αντιπροσωπεία. Ο κ. Γ. Κίννας είναι χειριστής, από ελληνικής πλευράς, των θεμάτων διεθνούς περιβαλλοντικής πολιτικής στους διαφόρους διεθνείς οργανισμούς και φορείς των Ηνωμένων Εθνών, όπως και της εφαρμογής, από ελληνικής πλευράς, των διεθνών συμφωνιών. Η συνέντευξη έχει ως εξής:

ΕΡ.: Μετά τη διεθνή Διάσκεψη του Ρίο για το περιβάλλον, ποιές είναι οι άμεσες υποχρεώσεις μας, ανεξάρτητα από εκείνες που προκύπτουν από Κοινοτικές δεσμεύσεις;

ΑΠ.: Η Κοινοτική Πολιτική σχετικά με το περιβάλλον, δεν είναι πάντοτε ιδανική για τα ελληνικά συμφέροντα. Πρόσφατα, για παράδειγμα, υπήρξε διάσταση σχετικά με την επιβολή φόρου για τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, για τον οποίο φόρο, δεν συμφώνησε αριθμός χωρών, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα, γιατί αυτό θα είχε δυσμενείς επιπτώσεις στην αναπτυξιακή προσπάθεια. Το παράδειγμα δεν εξαντλεί βέβαια, το θέμα των ελληνικών υποχρεώσεων στα κοινοτικά πλαίσια, αλλά επεκτείνεται και στις γενικότερες αποφάσεις του Ο.Η.Ε. προς τις οποίες πρέπει να συμμορφωθούμε.

ΕΡ.: Θα μπορούσαμε να αναφέρουμε ενδεικτικά ορισμένες από τις υποχρεώσεις αυτές;

ΑΠ.: Η 47η γενική συνέλευση του Ο.Η.Ε. αποφάσισε μεταξύ άλλων, να υποβληθούν εθνικές εκθέσεις για τις εκπομπές αερίων από τα κράτη-μέλη, πριν ακόμη τεθεί σε εφαρμογή η σχετική σύμβαση, όπως και πλαίσιο για τις κλιματικές μεταβολές, με ορίζοντα το 1995.

Όσα εξάλλου, αποφασίστηκαν στη διάσκεψη του Ρίο, μας δεσμεύουν από την άποψη της επικύρωσης των συμβάσεων που υπογράψαμε, της προώθησης και ολοκλήρωσης της σύμβασης για την εξεργήμωση (disertification), μέχρι τον Ιούνιο του 1994, της δασικής πολιτικής (αναδασώσεις κ.λπ.) και της εφαρμογής, αν και δεν είναι υποχρεωτικό, των όσων περιλαμβάνει η αποκαλούμενη Agenda 21, ώστε να διαμορφωθεί μια εκσυγχρονισμένη ελληνική πολιτική για το περιβάλλον.

ΕΡ.: Νομίζετε ότι είμαστε προετοιμασμένοι για την προσαρμογή στους όρους και τις προϋποθέσεις αυτών των συμφωνιών; Και ποιές είναι αυτές οι προϋποθέσεις;

ΑΠ.: Η απάντηση δεν είναι εύκολη, γιατί πραγματικά χρειάζεται η εξασφάλιση αυτών των προϋποθέσεων. Πάνω απ' όλα χρειάζεται η πλήρης, σε βάθος και πλάτος, ενημέρωση του κοινού. Στα πλαίσια αυτά, είναι απαραίτητη η εισαγωγή του μαθήματος της περιβαλλοντικής αγωγής στα σχολεία (που σε γενικές γραμμές είναι και αισθητική

αγωγή). Αυτό όμως πρέπει να γίνεται από κατάλληλα προετοιμασμένους δασκάλους. Προς την ίδια κατεύθυνση μπορεί να συμβάλει η εκκλησία, όπως και οι ένοπλες δυνάμεις. Κάποτε είχαμε τη MOMA που κατασκευάζαν έργα και κυρίως δρόμους. Τώρα ήλθε η σειρά του περιβάλλοντος. Η αναδάσωση, για παράδειγμα, πρέπει να γίνει συνείδηση ότι είναι προς όφελος όλων και φυσικά των στρατευμένων, που όταν απολυθούν, πρέπει να αποβλέπουν σε καλύτερη ποιότητα ζωής.

ΕΡ.: Όπως αντιλαμβάνομαι η αντιμετώπιση αυτή δεν αφορά συγκροτικά προβλήματα, αλλά μια συνολική αλλαγή περιβαλλοντικής συμπεριφοράς και νοοτροπίας.

ΑΠ.: Πραγματικά, αυτό είναι και το γενικότερο πρόβλημα, η αλλαγή δηλαδή νοοτροπίας, που χωρίς αυτήν, θα έλεγα ότι χιζόνουμε στην άμμο. Στη Δημόσια Διοίκηση, για παράδειγμα, κανείς δεν σκέφτεται την οικονομικότερη και αποδοτικότερη λύση (cost-benefit analysis), που αποτελεί και βασική αρχή του management. Σχεδόν πάντοτε, προκρίνεται η εύκολη λύση, ενώ το κόστος και η καταλληλότητα, θεωρούνται δευτερεύοντα και δεν αντιμετωπίζονται τα θέματα με μακρά προοπτική.

ΕΡ.: Και αφού μιλάμε για συνολική περιβαλλοντική πολιτική, πιστεύετε ότι έχει εξασφαλιστεί ο απαραίτητος συντονισμός, μετά την κατάργηση του υπουργείου Περιβάλλοντος;

ΑΠ.: Κατά την ταπεινή μου γνώμη, η κατάργηση του υπουργείου Περιβάλλοντος θα έπρεπε να αποφευχθεί. Τα ελάχιστα στελέχη που είχαν αρχίσει τότε να αναδεικνύονται και να αποκτούν περιβαλλοντική συνείδηση, «μαραζώσαν» Αλλά και αν ακόμη δεν θα ήταν δυνατή, για οποιαδήποτε λόγο, η σύσταση χωριστού υπουργείου, θα ήταν απαραίτητη η δημιουργία ενός συντονιστικού οργάνου παρά το πρωθυπουργό. Χωρίς το συντονισμό της βιομηχανικής ενεργειακής, συγκοινωνιακής και εμπορικής πολιτικής, δεν μπο-

ρεί να υπάρξει περιβαλλοντική πολιτική. Είναι αυτονόητο, δηλαδή, ότι αν δεν προσδιορίσουμε τις δραστηριότητες και τα όρια αυτών των τομέων, δεν μπορούμε να τις συντονίσουμε μετά, στα πλαίσια αυτού που ονομάζουμε οικολογική ανάπτυξη.

ΕΡ.: Όσοι αναφέρατε αποτελούν το πλαίσιο αλληλοεξαρτούμενων δραστηριοτήτων. Τί άλλο νομίζετε ότι χρειάζεται από την πλευρά της διοικητικής και της οργανωτικής τεχνικής προετοιμασίας;

ΑΠ.: Η σωστή περιβαλλοντική πολιτική προϋποθέτει την εφαρμογή των συγχρόνων μεθόδων management, της αναζήτησης, δηλαδή, και της εφαρμογής της ορθολογικής οικονομικά τεχνολογίας, (environmentally sound technology) και της αξιοποίησής της από ελληνικής πλευράς. Εκτός από τα εθνικά της όρια, η Ελλάδα θα μπορούσε να αποτελέσει κέντρο για τη μεταφορά τέτοιας τεχνολογίας στη Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική. Οι αναπτυσσόμενες χώρες, φοβούμεται ότι μακροχρόνια μπορούν να μας ξεπεράσουν στον τομέα αυτό. Το Μπαγκλαντές, για παράδειγμα διαθέτει εδώ και τέσσερα χρόνια, χωριστό υπουργείο περιβάλλοντος. Η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, πρέπει να γίνει με τις σύγχρονες οργανωτικές αντιλήψεις. Οι Πορτογάλοι, για να αναφέρουμε ένα ακόμη παράδειγμα, χρησιμοποιούν Έλληνα σύμβουλο για περιβαλλοντικά προβλήματα, που είχε προηγουμένα εργαστεί στο UNEP, ενώ εμείς, όπως φαίνεται, δεν ενδιαφερόμαστε για σύγχρονη οργάνωση.

ΕΡ.: Ποιές είναι οι γενικότερες αντιλήψεις στον τομέα της οργάνωσης που αναφέρατε;

ΑΠ.: Στις διεθνείς συναντήσεις, που δεν περιορίζονται στα κοινοτικά πλαίσια και που σημειώθηκαν πριν και μετά την διάσκεψη του Ρίο, στα πλαίσια των Ηνωμένων Εθνών, έντονες ήταν στο προσκήνιο και το παρασκήνιο οι διαβουλεύσεις και διαπραγματεύσεις (πάζαρεμα), για την απόκτηση τεχνολογίας και τεχνογνωσίας (Know - How). Οι αναπτυγμένες τεχνολογικά χώρες, προσπαθούν να προωθήσουν νέες τεχνολογικές μεθόδους και consultants. Τώρα έχουν αρχίσει να κάνουν το ίδιο και μερικές αναπτυσσόμενες χώρες, κυρίως από την Ασία, που εμφανίζονται τον τομέα αυτό, πιο προωθημένες από μας.

Το σωστό management προϋποθέτει επιχειρηματική αντίληψη και αυτή την αντίληψη πρέπει να αποκτήσει και το Ελληνικό Δημόσιο για ν' ανταποκριθεί στις προωθήσεις των καιρών.

ΕΡ.: Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να επαληθεύσουμε ορισμένες πληροφορίες μας, που αφορούν τη Ρόδο.

ΑΠ.: Οι πληροφορίες σας είναι σωστές και αφορούν μελέτη (ενδεικτικά pilot project) για τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει στη Ρόδο και όχι μόνο η άνοδος της θαλάσσης, εξαιτίας των μεταβολών του κλίματος. Για τη μελέτη αυτή πληροφορηθήκαμε τυχαία στη Γενεύη από ελληνοαμερικανό, μέλος της αμερικανικής αντιπροσωπείας εδώ, ενώ πολλοί δεν γνωρίζουν την ύπαρξη του Μεσογειακού Κέντρου του UNEP στην Αθήνα, που έκανε και σχετική μελέτη. Όταν πληροφορηθήκαμε για την μελέτη αυτή, προσπαθήσαμε να προχωρήσουμε, αλλά ο κεντρικός φορέας στην Ελλάδα, δεν ανταποκρίθηκε. Κάποιος χειριστής των θεμάτων αυτών στο αρμόδιο υπουργείο, έγινε καθηγητής σε Πανεπιστήμιο και το θέμα έμεινε «ορφανό».

ΕΡ.: Τα θέματα που θέξατε είναι εξαιρετικά σοβαρά και αναφέρονται τόσο στην έλλειψη συντονισμού των αρμόδιων φορέων, όσο και στην ανεπάρκεια ανταπόκρισης στις διεθνείς μας υποχρεώσεις. Εκτός όμως από την ανεπάρκεια του δημοσίου τομέα λείπει, όπως φαίνεται, η εναισθητοποίηση και ενεργοποίηση και άλλων κοινωνικών φορέων.

ΑΠ.: Πραγματικά, χρειάζεται ευρύτερος συντονισμός μεταξύ φορέων του Δημοσίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, της Βιομηχανίας, άλλων μη κυβερνητικών οργανώσεων κ.ά. όπως γίνεται σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό σε άλλες χώρες που έχουν μάθει να εργάζονται συλλογικά. Στην Ελλάδα, κάποια μορφή συνεργασίας έχει πραγματοποιηθεί μεταξύ Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Πανεπιστημίων. Γενικότερα, άλλωστε, η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, δεν μπορεί να προχωρήσει από ένα μόνο τομέα ή ένα μόνο κράτος, αφού πρόκειται για οικονομικό πρόβλημα. Όσον αφορά την ανταπόκρισή μας στις διεθνείς υποχρεώσεις, στις οποίες αναφέρεται η ερώτησή σας, είναι φανερό ότι η ανταπόκρισή μας σ' αυτές, είναι θέμα ουσίας, αλλά και αξιοπιστίας. Η Ελλάδα, για παράδειγμα, οφείλει σε μερικές περιπτώσεις συνεισφορές ετών προ του 1993.

ΕΡ.: Υπάρχουν ιδιαίτερα προβλήματα που αφορούν την Ελλάδα στο γεωπολιτικό σημείο που βρίσκεται και που συνδέεται με τις γειτονικές της χώρες;

ΑΠ.: Η Ελλάδα είναι απομονωμένη - ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ - από την Κοινότητα και συνεπώς οι γεωγραφικές παράμετροι που έχουν σχέση με το περιβάλλον (ποτάμια, μεταφορές και ενέργεια), συνδέονται με χώρες που δεν είναι μέλη της Κοινότητας. Αυτό, για να είμαστε αντικειμενικοί, δημιουργεί πρόσθετες δυσκολίες, όχι μόνο γιατί είναι πρακτικά αδύνατο να εφαρμοσθούν εύκολα διασυνοριακοί κανόνες με κοινοτικά πρότυπα, αλλά γιατί οι κοινοτικοί εταίροι μας, επειδή δεν έχουν ανάλογα προβλήματα, δεν τα αντιλαμβάνονται εύκολα.

